

რატიფიცირებულია საქართველოს პარლამენტის
2005 წლის 1 ივლისის N 1876 – რს დადგენილებით

საქართველო სავალდებულოდ აღიარებს ქარტიის შემდეგ მუხლებსა და
პუნქტებს:

1-ლი მუხლის 1-ლი, მე-2, მე-3 და მე-4 პუნქტები; მე-2 მუხლის 1-ლი, მე-2, მე-5 და მე-7
პუნქტები; მე-4 მუხლის მე-2, მე-3 და მე-4 პუნქტები; მე-5 მუხლის 1-ლი პუნქტი; მე-6
მუხლის 1-ლი, მე-2, მე-3 და მე-4 პუნქტები; მე-7 მუხლის 1-ლი, მე-2, მე-3, მე-4, მე-5, მე-
6, მე-7, მე-8, მე-9 და მე-10 პუნქტები; მე-8 მუხლის მე-3, მე-4 და მე-5 პუნქტები; მე-10
მუხლის მე-2 და მე-4 პუნქტები; მე-11 მუხლის 1-ლი, მე-2 და მე-3 პუნქტები; მე-12
მუხლის 1-ლი და მე-3 პუნქტები; მე-14 მუხლის 1-ლი და მე-2 პუნქტები; მე-15 მუხლის
მე-3 პუნქტი; მე-17 მუხლის 1-ლი პუნქტი; მე-18 მუხლის 1-ლი, მე-2, მე-3 და მე-4
პუნქტები; მე-19 მუხლის 1-ლი, მე-2, მე-3, მე-4, მე-5, მე-6, მე-7, მე-8, მე-9, მე-10, მე-11
და მე-12 პუნქტები; მე-20 მუხლის 1-ლი პუნქტი; 26-ე მუხლის 1-ლი და მე-2 პუნქტები;
27-ე მუხლის 1-ლი, მე-2 და მე-3 პუნქტები; 29-ე მუხლის 1-ლი პუნქტი.

**ევროპის სოციალური ქარტია
(შესწორებული)
სტრასბურგი, 3.V.1996**

პრეამბულა

ქვემოთ ხელმოწერი ევროპის საბჭოს წევრი მთავრობები,
ითვალისწინებენ რა, რომ ევროპის საბჭოს მიზანია მის წევრებს შორის უფრო
დიდი ერთიანობის მიღწევა იმ იდეებისა და პრინციპების დაცვისა და რეალიზაციის
მიზნით, რომლებიც წარმოადგენს მათ საერთო მემკვიდრეობას, ასევე სოციალური და
ეკონომიკური პროგრესისათვის ხელშეწყობა, კერძოდ, ადამიანის უფლებებისა და
ძირითადი თავისუფლებების დაცვა და მათი შემდგომი რეალიზაცია;

ითვალისწინებენ რა 1950 წლის 4 ნოემბერსა რომში ხელმოწერილ ევროპის
ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა კონვენციასა და თანდართულ
ოქმებში ევროპის საბჭოს წევრი სახელმწიფოების მიერ გამოთქმულ თანხმობას
თავიანთი მოსახლეობისათვის წინამდებარე ქარტით განსაზღვრული სამოქალაქო და
პოლიტიკური უფლებების მინიჭებასთან დაკავშირებით;

ითვალისწინებენ რა 1961 წლის 18 ოქტომბერს რომში ხელმოსაწერად გახსნილ
ევროპის სოციალურ ქარტიაში და ასევე, მის ოქმებში ევროპის საბჭოს წევრი
სახელმწიფოების მიერ გამოთქმულ თანხმობას თავიანთი მოსახლეობისათვის
ქარტით განსაზღვრული სოციალური უფლებების მინიჭებასთან დაკავშირებით მათი
ცხოვრების დონისა და სოციალური კეთილდღეობის გაუმჯობესების მიზნით;

მიუთითებენ რა, რომ ადამიანის უფლებების შესახებ მინისგრთა კონფერენციამ,
რომელიც ჩაგარდა რომში 1990 წლის 5 ნოემბერს, ხაზი გაუსვა, ერთის მხრივ
ადამიანის სამოქალაქო, პოლიტიკური, ეკონომიკური, სოციალური თუ კულტურული
უფლებების დაცვისა და მეორეს მხრივ, ევროპის სოციალური ქარტიისათვის ახალი
იმპულსის მინიჭების საჭიროებას;

გადაწყდა რა, გურინში 1991 წლის 21 და 22 ოქტომბერს ჩატარებული
მინისგრთა კონფერენციის შეხვედრისას მიღებული გადაწყვეტილების შესაბამისად
ქარტიის ძირითადი შინაარსის განახლება და ადაპტაცია, იმ ძირეული სოციალური

ცვლილებების გათვალისწინებით, რომლებსაც ადგილი ჰქონდა ტექსტის მიღების შემდეგ;

აღიარებენ რა ქარგითა და 1988 წლის დამატებითი ოქმით გათვალისწინებული უფლებებისა და ახალი უფლებების შეტანის მიზანშეწონილობას შესწორებულ ქარგიაში, რომელმაც უნდა დაიკავოს ევროპის სოციალური ქარგის ადგილი, შეთანხმდნენ შემდეგზე:

ნაწილი 1

როგორც ეროვნულ, ისე საერთაშორისო დონეზე განსახორციელებელი პოლიტიკის მიზნად მხარეები აღიარებენ ისეთი პირობების უზრუნველყოფას, რომლებიც შესაძლებელს გახდის შემდეგი უფლებებისა და პრინციპების ეფექტურ რეალიზაციას:

1. ნებაყოფილობით არჩეული სამუშაოს შესრულების გზით საცხოვრებელი სახსრების გამომუშავების შესაძლებლობა;
2. საყოველთაო უფლება შრომის სამართლიან პირობებზე;
3. საყოველთაო უფლება შრომის უსაფრთხო და ჰიგიენურ პირობებზე;
4. საყოველთაო უფლება შრომის სამართლიან ანაზღაურებაზე, რომელიც საკმარისი უნდა იყოს ცხოვრების სათანადო პირობების შესაქმნელად;

მუხლი 2 – შრომის სამართლიანი პირობებით სარგებლობის უფლება

შრომის სამართლიანი პირობებით უზრუნველყოფის უფლების ეფექტურად განხორციელების მიზნით, მხარეები ვალდებული უნდა იყოს იღებენ:

1. დაადგინონ ყოველდღიური და ყოველკვირეული სამუშაო საათების გონივრული რაოდენობა და უზრუნველყონ სამუშაო კვირის თანმიმდევრული შემცირება, რამდენადაც ამის შესაძლებლობას იძლევა შრომის პროდიქტიულობის მრდისა და სხვა შესაბამისი ფაქტორები;
2. დააწესონ ანაზღაურებადი სახელმწიფო დღესასწაულები;
5. დაადგინონ ყოველკვირეული დასვენების დღეები, რომლებიც უნდა ემთხვეოდეს შესაბამის ქვეყანაში ან რეგიონში გრადიციით ან ჩვეულებით აღიარებული დასვენების დღეს.
7. უზრუნველყონ ის მუშაკები, რომლებიც ასრულებენ ღამის სამუშაოებს, ასეთი სამუშაოებისათვის გათვალისწინებული შეღავათებით.

მუხლი 4-შრომის სამართლიანი ანაზღაურების მიღების უფლება

შრომის სამართლიანი ანაზღაურების მიღების უფლების ეფექტური განხორციელების მიზნით, მხარეები ვალდებული უნდა იყოს იღებენ:

2. აღიარონ მუშაკთა მიერ ზეგანაკვეთური სამუშაოს შესრულებისათვის დამატებითი ანაზღაურების მიღების უფლება, ცალკეული გამონაკლისების გათვალისწინებით;
3. აღიარონ ქალთა და მამაკაცთა მიერ თანაბარი ღირებულების სამუშაოსათვის თანაბარი ანაზღაურების მიღების უფლება;
4. აღიარონ თითოეული მუშაკის მიერ დასაქმების შეწყვეტის შესახებ შეტყობინების წინასწარი მიღების უფლება;

მუხლი 5-ორგანიზების უფლება

თავიანთი ეკონომიკური და სოციალური ინტერესების დასაცავად მუშაკთა და დამსაქმებელთა მიერ ადგილობრივი, ეროვნული ან საერთაშორისო ორგანიზაციების შექმნის და ამ ორგანიზაციებში გაერთიანების თავისუფლების უზრუნველყოფის მიზნით, მხარეები ვალდებულია იღებენ, რომ ისინი თავიანთ ქვეყნებში მოქმედ შესაბამის კანონმდებლობაში არ შეიგანენ ისეთ ნორმებს, და ასევე არ გამოიყენებენ საკანონმდებლო ნორმებს ისეთი ფორმით, რომელიც შეზღუდავს ზემოაღნიშნული თავისუფლებით სარგებლობას. საპოლიციო სტრუქტურების მიმართ წინამდებარე მუხლით გათვალისწინებული გარანტიების გამოყენების ფარგლებში განისაზღვრება ეროვნული კანონმდებლობით ან კანონქვემდებარე აქტებით. შეიარაღებული ძალების წევრთა მიმართ ამ გარანტიების გამოყენების წესი და ფარგლები ასევე განისაზღვრება ეროვნული კანონმდებლობით ან კანონქვემდებარე აქტებით.

მუხლი 6- კოლექტიური მოლაპარაკებების წარმოების უფლება

კოლექტიური მოლაპარაკებების წარმოების უფლების ეფექტური განხორციელების მიზნით, მხარეები ვალდებულია იღებენ:

1. ხელი შეუწყონ მუშაკებსა და დამსაქმებლებს შორის ერთობლივი კონსულტაციების ჩატარებას;

2. აუცილებლობის და მიზანშეწონილობის შემთხვევაში, ხელი შეუწყონ დამსაქმებელთა ან მუშაკთა ორგანიზაციებს შორის ნებაყოფილობით კონსულტაციების ჩატარების მექანიზმის ამოქმედებას, კოლექტიური ხელშეკრულებების დადების გზით, დასაქმების ვადებისა და პირობების განსაზღვრის მიზნით;

3. ხელი შეუწყონ მორიგებისა და ნებაყოფლობითი საარბიტრაჟო მექანიზმის გამოყენებას შრომითი დავების გადაწყვეტის მიზნით;

და აღიარებენ:

4. მუშაკთა და დამსაქმებელთა უფლებას მიიღონ კოლექტიური ზომები ინტერესთა კონფლიქტის შემთხვევაში გაფიცვის უფლების ჩათვლით, იმ ვალდებულებების გათვალისწინებით, რომლებიც შესაძლებელია გამომდინარეობდეს აღრე დადებული კოლექტიური ხელშეკრულებებიდან.

მუხლი 7- ბავშვებისა და ახალგაზრდების უფლება დაცვაზე

ბავშვებისა და ახალგაზრდების მიერ დაცვის უფლების ეფექტურად განხორციელების მიზნით, მხარეები ვალდებულია იღებენ:

1. უზრუნველყონ, რომ სამუშაოზე მიღების მინიმალური ასაკი შეადგენს 15 წელს, იმ გამონაკლისი შემთხვევების გარდა, როდესაც ბავშვები დასაქმებულნი არიან კანონით გათვალისწინებულ მსუბუქ სამუშაოზე, რაც ზიანს არ აყენებს მათ ჯანმრთელობას, მორალს ან განათლებას;

2. უზრუნველყონ, რომ ისეთ სამუშაოზე მიღების ასაკი, რომელიც მიჩნეულია სახიფათოდ ან არაპიგიურად, შეადგენს 18 წელს;

3. უზრუნველყონ, რომ ის პირები, რომლებსაც არ დაუსრულებიათ სავალდებულო განათლების მიღება, არ იქნენ დასაქმებულნი ისეთ სამუშაოებზე, რაც ხელს შეუშლის მათ შესაბამისი განათლების მიღებაში;

4. უზრუნველყონ 18 წლამდე ასაკის პირებისათვის სამუშაო საათების შემცირება მათი განვითარების და კერძოდ, პროფესიული მომზადების საჭიროებათა შესაბამისად;

5. აღიარონ ახალგაზრდა მუშებისა და შეგირდების მიერ სამართლიანი ხელფასის ან სხვაგვარი გასამრჯელოს მიღების უფლება;

6. უზრუნველყონ, რომ ჩვეულებრივი სამუშაო დღის განმავლობაში ახალგაზრდების მიერ პროფესიულ მომზადებაზე დახარჯული დრო დამსაქმებლის თანხმობით ჩაითვალოს სამუშაო საათებში;

7. უზრუნველყონ 18 წლამდე ასაკის პირებისათვის არა ნაკლებ ოთხკვირიანი ანაზღაურებადი შევსებებით სარგებლობის უფლება;

8. უზრუნველყონ, რომ 18 წლამდე ასაკის პირები იქნენ დასაქმებულნი დამის სამუშაოებზე, გარდა იმ სამუშაოებისა, რომლებიც გათვალისწინებულია ეროვნული კანონმდებლობით ან კანონქვემდებარე აქტებით;

9. უზრუნველყონ 18 წლამდე ასაკის იმ პირების რეგულარული სამედიცინო შემოწმება, რომლებიც დასაქმებულნი არიან ეროვნული კანონმდებლობით ან კანონქვემდებარე აქტებით გათვალისწინებულ სამუშაოზე;

10. უზრუნველყონ ბავშვებისა და ახალგაზრდების სპეციალური დაცვა ფიზიკური და მორალური ზიანისაგან, რომელიც შესაძლებელია დაკავშირებული იყოს მათ საქმიანობასთან პირდაპირი ან არაპირდაპირი გზით.

მუხლი 8 - ორსულობისა და ბავშვის გაჩენის შემდეგ დასაქმებულ ქალთა დაცვის უფლება

ორსულობისა და ბავშვის გაჩენის შემდეგ დასაქმებულ ქალთა უფლების ეფექტურად განხორციელების მიზნით, მხარეები ვალდებულია იღებენ:

3. უზრუნველყონ მეძუძური დედების მიერ სამუშაო დროის გამოყენების უფლება;

4. დაარეგულირონ ფეხმძიმე და მეძუძური ქალების, ასევე იმ ქალების დასაქმება დამის სამუშაოებზე, რომლებიც უვლიან თავიანთ ჩვილებს;

5. აკრძალონ ფეხმძიმე, მეძუძური და ჩვილების მომვლელ ქალების დასაქმება მიწისქვეშა სამთამადნო და ყველა სხვა სამუშაოზე, რომელიც შეუფერებელია მათთვის ამ სამუშაოთა სახიფათო, არაპიგიურული ან მძიმე ხასიათიდან გამომდინარე და მიიღონ სათანადო ზომები ამ ქალების დასაქმების უფლებათა დასაცავად.

მუხლი 10 - პროფესიული მომზადების უფლება

პროფესიულ მომზადებაზე უფლების ეფექტურად განხორციელების მიზნით, მხარეები ვალდებულია იღებენ:

2. ხელი შეუწყონ შეგირდთა სწავლების სისტემის შექმნას სხვადასხვა სპეციალობებში ახალგაზრდა ვაკეებისა და გოგონების მომზადების მიზნით;

4. აუცილებლობის შესაბამისად, უზრუნველყონ ან ხელი შეუწყონ სპეციალურ ზომების გატარებას ხანგრძლივი დროის განმავლობაში დაუსაქმებელ პირთა გადამზადებისა და სამუშაო პროცესში ჩართვის მიზნით;

მუხლი 11 - ჯანმრთელობის დაცვის უფლება

ჯანმრთელობის დაცვის უფლების ეფექტურად განხორციელების მიზნით, მხარეები ვალდებულია იღებენ უშუალოდ ან სახელმწიფო ან კერძო ორგანიზაციებთან თანამშრომლობით, მიიღონ ზომები, რომლებიც, *inter alia*, მიზნად ისახავს:

1. ავადმყოფობის გამომწვევი მიზეზების მაქსიმალურად აღმოფხვრას;

2. საკონსულტაციო და საგანმანათლებლო საშუალებების უზრუნველყოფას ჯანმრთელობის განმტკიცებისა და ჯანდაცვის საკითხებში ინდივიდუალური პასუხისმგებლობის დადგენის მიზნით;

3. მაქსიმალურად შესაძლო დონეზე ეპიდემიურ, ენდემურ და სხვა დაავადებათა, ისევე როგორც უბედურ შემთხვევაში აღკვეთს.

მუხლი 12 - სოციალური უზრუნველყოფის უფლება

სოციალური უზრუნველყოფის უფლების ეფექტურად განხორციელების მიზნით, მხარეები ვალდებულია იღებენ:

1. შექმნან და შეინარჩუნონ სოციალური უზრუნველყოფის სისტემა;

3. მიიღონ ზომები სოციალური უზრუნველყოფის სისტემის გაუმჯობესების მიზნით;

მუხლი 14 - სოციალური უზრუნველყოფის სამსახურებით სარგებლობის უფლება

სოციალური უზრუნველყოფის სამსახურებით სარგებლობის უფლების ეფექტური განხორციელების მიზნით, მხარეები ვალდებულია იღებენ:

1. უზრუნველყონ ისეთი სამსახურები, რომლებიც სოციალური საქმიანობის მეთოდის გამოყენებით, ხელს შეუწყობენ როგორც ცალკეულ პირებს, ისე სამოგადობრივი ჯგუფების კეთილდღეობას და განვითარებას, ასევე მათ შეგუებას სოციალურ გარემოსთან;

2. ხელი შეუწყონ ფიზიკურ პირებს ან ორგანიზაციას მონაწილეობა ასეთი სამსახურების შექმნასა და შენარჩუნებაში.

მუხლი 15 - შრომისუნარო პირთა დამოუკიდებლობის, სოციალური ინტეგრაციისა და სამოგადობრივ ცხოვრებაში მონაწილეობის უფლება

3. ხელი შეუწყონ მათ სრულ სოციალურ ინტეგრაციასა და მონაწილეობას სამოგადობრივ ცხოვრებაში, ტექნიკური დახმარების გაწევის გზით, რომელიც მოიცავს კომუნიკაციისა და გადაადგილების სფეროში არსებული ბარიერების აღმოფხვრას, გრანტსპორტითა და საცხოვრებელი ადგილებით უზრუნველყოფას, კულტურული საქმიანობაში მონაწილეობის მიღებასა და დასვენებას.

მუხლი 17 - ბავშვებისა და ახალგაზრდების სოციალური, იურიდიული და ეკონომიკური დაცვის უფლება

იმისათვის რომ უზრუნველყოფილ იქნას ბავშვებისა და ახალგაზრდების უფლება-აღიზარდონ ისეთ გარემოში, რომელიც ხელს შეუწყობს მათი ფიზიკური და გონებრივი შესაძლებლობების სრულ განვითარებას, მხარეები ვალდებულია იღებენ, უშუალოდ ან სახელმწიფო და კერძო ორგანიზაციებთან თანამშრომლობის გზით, მიიღონ ყველა აუცილებელი ზომა, რომელიც მიზნად ისახავს:

1) ა) მშობელთა უფლებებისა და მოვალეობების გათვალისწინებით, ბავშვებისა და ახალგაზრდების უზრუნველყოფას შესაბამისი დახმარებით, განათლებითა და მომზადებით, ამ მიზნისათვის საჭირო ინსტრუმენტებისა და სამსახურების შექმნისა და შენარჩუნების გზით;

მუხლი 18 - სხვა მხარეთა ტერიტორიებზე შემოსავლიანი საქმიანობის განხორციელების უფლება

სხვა მხარეთა გერიგორიაზე შემოსავლიანი საქმიანობის განხორციელების უფლების ეფექტურად გამოყენების მიზნით, მხარეები ვალდებულია იღებენ:

1. უზრუნველყონ არსებული ნორმების ლიბერალური გამოყენება;
2. გაამარტივონ არსებული ფორმალუბები და შეამცირონ ან გააუქმონ უცხოელ მუშაკთათვის ან მათი დამსაქმებლისათვის დაწესებული სასამართლო ან სხვა გადასახადები;
3. უზრუნველყონ უცხოელ მუშაკთა დასაქმებასთან დაკავშირებული ცალკეული ან ყველა ნორმის ლებერალიზაცია;
და აღიარონ,
4. თავიანთ მოქალაქეთა მიერ ქვეყნის დატოვების უფლება სხვა მხარეთა გერიგორიაზე შემოსავლიანი საქმიანობის განხორციელების მიზნით.

მუხლი 19 - მიგრანტ მუშაკთა და მათი ოჯახების უფლება დაცვასა და დახმარებაზე დაცვასა და დახმარებაზე მიგრანტ მუშაკთა და მათი ოჯახების უფლების ეფექტურად განხორციელების მიზნით, მხარეები ვალდებულია იღებენ:

1. უზრუნველყონ უფასო სამსახურების შექმნა, რომლებიც დახმარებას გაუწევს ასეთ მუშაკებს მუსგი ინფორმაციის მიღების მიზნით; მიიღონ ყველა საჭირო ზომა ემიგრაციისა და იმიგრაციასთან დაკავშირებული არასწორი პროპაგანდის აღკვეთის მიზნით, იმდენად, რამდენადაც ამის შესაძლებლობას იძლევა ეროვნული კანონები და საკანონმდებლო აქტები;

2. მიიღონ სათანადო ზომები თავიანთი იურისდიქციის ფარგლებში, რათა ხელი შეუწყონ ასეთი მუშაკთა და მათი ოჯახების გამგზავრებას, მგზავრობასა და დაბრუნებას და უზრუნველყოფენ სათანადო სამსახურების მიერ მგზავრობის დროს სათანადო სამედიცინო დახმარების გაწევა და ჰიგიენური პირობების შექმნა;

3. მხარი დაუჭირონ თანამშრომლობას სახელმწიფო და კერძო სოციალურ სამსახურებს შორის ემიგრაციისა და იმიგრაციის ქვეყნებში;

4. კანონით რეგულირებულ ან ადმინისტრაციული ორგანოების კონტროლს დაქვემდებარებულ სფეროებში, თავიანთ გერიგორიაზე კანონიერად მყოფი ასეთი მუშაკების მიმართ გამოიყენონ ისეთი ხელსაყრელი რეჟიმი, როგორიც საკუთარი მოქალაქეების მიმართ, შემდეგ საკითხებთან დაკავშირებით:

- a) შრომის ანაზღაურება და დასაქმებისა და მუშაობის სხვა პირობები;
- b) პროფესიული კავშირების წევრობა და კოლექტიურ ხელშეკრულებებთან დაკავშირებული უპირატესობებით სარგებლობა;
- c) დაბინავება;

5. დასქმებულ პირთათვის დაწესებულ გადასახადებსა და მოსაკრებლებთან დაკავშირებით, თავიანთ გერიგორიაზე კანონიერად მყოფი ასეთი მუშაკების მიმართ გამოიყენონ ისეთივე ხელსაყრელი რეჟიმი, როგორიც მოქმედებს საკუთარი მოქალაქეების მიმართ;

6. უზრუნველყონ იმ უცხოელი მუშაკის ცხოვრება თავის ოჯახთან ერთად, რომელსაც მიღებული აქვს მიმღები ქვეყნის გერიგორიაზე დაფუძნების ნებართვა;

7. თავიანთ გერიგორიაზე კანონიერად მყოფი ასეთი მუშაკების მიმართ გამოიყენონ ისეთივე ხელსაყრელი რეჟიმი, როგორიც მოქმედებს საკუთარი

მოქალაქეების მიმართ, ამ მუხლით გათვალისწინებულ საკითხებზე აღძრულ სასამართლო პროცესებთან დაკავშირებით;

8. უზრუნველყონ, რომ არ მოხდეს თავიანთ გერიგორიაზე კანონიერად მცხოვრები ასეთი მუშაკების გაძევება, იმ შემთხვევის გარდა, როდესაც ისინი საფრთხეს უქმნიან ეროვნულ უშიშროებას ან ლახავენ საზოგადოებრივ ინტერესებს და მორალს;

9. სამართლებრივ ფარგლებში დართონ ასეთ მუშაკებს თავიანთი შემოსავლებისა და დანაზოგების გარკვეული ნაწილის გადარიცხვის ნებართვა;

10. ამ მუხლით გათვალისწინებული დაცვისა და დახმარების უფლება მიანიჭონ ასევე თვითდასაქმებულ მიგრანტებსაც შესაძლებლობის ფარგლებში;

11. მხარი დაუჭირონ და ხელი შეუწყონ მიმღები ქვეყნის სახელმწიფო ენის შესწავლას, ხოლო რამდენიმე სახელმწიფო ენის არსებობის შემთხვევაში, ერთ-ერთი ენის შესწავლას მიგრანტ მუშაკთა და მათი ოჯახების წევრების მიერ;

12. რამდენადაც ეს პრაქტიკულად შესაძლებელი იქნება, ხელი შეუწყონ მიგრანტ მუშაკთა ბავშვების მიერ მიგრანტ მუშაკთა დედა ენის შესწავლას.

მუხლი 20 - დასაქმებისა და პროფესიული საქმიანობის სფეროში თანაბარი შესაძლებლობებითა და თანასწორი მოპყრობით სარგებლობის უფლება, სქესობრივი დისკრიმინაციის გარეშე

დასაქმებისა და პროფესიული საქმიანობის სფეროში სქესობრივი დისკრიმინაციის გარეშე, თანაბარი შესაძლებლობებისა და თანასწორი მოპყრობით სარგებლობის უფლების ეფექტურად განხორციელების მიზნით, მხარეები ვალდებულია იღებენ აღიარონ ეს უფლება და მიიღონ სათანადო ზომები შემდეგ სფეროებში:

ა) დასაქმების ხელმისაწვდომობა, სამსახურიდან დათხოვნისაგან დაცვა და პროფესიული რეინტეგრაცია;

მუხლი 26 - მუშაკთა ღირსების დაცვის უფლება

მუშაკთა ღირსების დაცვის უფლების ეფექტურად განხორციელების მიზნით, მხარეები ვალდებულია იღებენ მუშაკთა დასაქმების ორგანიზაციებთან კონსულტაციების გზით:

1. უზრუნველყონ შესაბამისი ინფორმაციის მიწოდება და სამუშაო ადგილებზე სექსუალური ძალადობის აღმოფხვრა, ასევე მიიღონ ყველა სათანადო ზომა აღნიშნული ქმედებებისაგან მუშაკთა დაცვის მიზნით;

2. უზრუნველყონ შესაბამისი ინფორმაციის მიწოდება და სამუშაო ადგილებზე მუშაკთა წინააღმდეგ მიმართული ცალსახად უარყოფითი და შეურაცხმყოფელი ქმედებების აღმოფხვრა, ასევე მიიღონ ყველა სათანადო ზომა აღნიშნული ქმედებებისაგან მუშაკთა დაცვის მიზნით.

მუხლი 27 - დაოჯახებულ მუშაკთა მიერ თანაბარი შესაძლებლობებითა და თანაბარი მოპყრობით სარგებლობის უფლება

დაოჯახებულ მუშაკთა მიერ თანაბარი შესაძლებლობებითა და თანაბარი მოპყრობით სარგებლობის უფლების ეფექტური განხორციელების მიზნით, მხარეები ვალდებულია იღებენ:

1. მიიღონ შესაბამისი ზომები:

ა) რაც დასაქმებისა და, ოჯახურ მოვალეობათა გამო სამსახურის გაცდენის შემთხვევაში, ხელახალი დასაქმების შესაძლებლობას მისცემს დაოჯახებულ მუშაკებს; გემოაღნიშნული მოიცავს ასევე ზომების გაგარებას პროფესიული ორიენტაციის განსაზღვრისა და პროფესიული მომზადების სფეროში;

ბ) რაც უზრუნველყოფს ასეთ მუშაკთა ინტერესების გათვალისწინებას დასაქმებისა და სოციალური უზრუნველყოფის პირობების განსაზღვრის პროცესში;

გ) რაც უზრუნველყოფს სახელმწიფო ან კერძო სამსახურების, კერძოდ, დღის განმავლობაში ბავშვთა მოვლის დაწესებულებების შექმნას და სხვა ღონისძიებების გაგარებას;

2. უზრუნველყონ დეკრეტული შევებულების შემდეგ მშობლის მიერ ბავშვის მოვლის მიზნით შევებულების აღების შესაძლებლობა, რომლის ხანგრძლივობა და პირობები უნდა განისაზღვროს ეროვნული კანონმდებლობით, კოლექტიური შეთანხმების ან მიღებული პრაქტიკის საფუძველზე;

3. უზრუნველყონ, რომ ოჯახური მოვალეობების შესრულება არ იქცეს დასაქმების შეწყვეტის საპატიო საფუძველად.

მუხლი 29 - ინფორმაციითა და კონსულტაციებით სარგებლობის უფლება კოლექტიური შემცირებების პროცესში

კოლექტიური შემცირებების პროცესში ინფორმაციითა და კონსულტაციებით სარგებლობის უფლების ეფექტურად განხორციელების მიზნით, მხარეები ვალდებულიებას იღებენ უზრუნველყონ დამსაქმებელთა მიერ მუშაკთა წარმომადგენლებისათვის კოლექტიური შემცირებების შესახებ ინფორმაციის მიწოდება და ასევე კონსულტაციების გაწევა ასეთი შემცირებების თავიდან აცილების, შეზღუდვის ან მათი შედეგების შესუსტების მიზნით, რაც გულისხმობს სოციალური ზომების გაგარების დათხოვნილ მუშაკთა გადანაწილების ან გადაამზადების მიზნით.